KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 20e mei 1974 door de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van wet "tot instelling van een gewaarborgd inkomen voor eenieder", heeft de 24e mei 1974 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de la Santé publique et de la Famille, le 20 mai 1974, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un projet de loi "instituant un revenu garanti à chacun", a donné le 24 mai 1974 l'avis suivant :

A. ALGEMENE OPMERKINGEN.

I. Het ontwerp heeft tot doel aan iedere meerderjarige Belg die zijn hoofdverblijf in België heeft een minimum inkomen te waarborgen.

Het werd sterk geïnspireerd door de wet van 1 april 1969 tot instelling van een gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

De grondgedachte is dezelfde : een minimum inkomen waarborgen aan personen die niet over voldoende bestaansmiddelen beschikken.

Andere punten van overeenkomst tussen de wet van 1 april 1969 en het voorliggend ontwerp zijn onder meer de volgende :

- het bedrag van het gewaarborgd inkomen voor samenwonende echtgenoten (64.469 frank) en voor een alleenstaande persoon (46.981 frank) is in beide wetgevingen hetzelfde (in de wet van 1969 zijn de nominale bedragen alleen lager omdat zij aan een lagere spilindex gekoppeld zijn);

- de voormelde bedragen moeten verminderd worden met het bedrag van de bestaansmiddelen;

- dezelfde administratieve sancties zijn voorzien in geval van verzuim in de aangifte van de bestaansmiddelen;

- de arbeidsrechtbank doet uitspraak over de geschillen.

.../...

Een belangrijk onderscheid tussen de wet van 1969 en het voorliggend ontwerp is dat, daar waar de wet van 1969 eerder als een aanvulling moet gezien worden van de bestaande pensioenregelingen, dit ontwerp een recht op een bestaansminimum voor iedereen invoert en verschijnt als een residuaire regeling op wier voordelen slechts aanspraak zal kunnen gemaakt worden na uitputting van al de mogelijkheden die de sociale wetgeving biedt.

Andere verschilpunten tussen de wet van 1 april 1969 en het voorliggend ontwerp :

1) bedrag van het gewaarborgd inkomen

- het ontwerp voorziet een speciaal en lager bedrag : (32.235 frank) voor de begunstigden die met andere personen samenwonen;

2) in aanmerking te nemen bestaansmiddelen :

- het ontwerp bevat bepalingen die afwijken van de ter zake bij de wet van 1969 ingevoerde regeling;

3) herwaarderingscoëfficiënt :

- op de door het ontwerp toegekende bedragen zal jaarlijks een herwaarderingscoëfficiënt moeten worden toegepast, wat niet het geval is voor de bedragen toegekend door de wet van 1 april 1969;

4) overheid bevoegd om de voordelen van de wet toe te kennen :

- wet 1969 : de Minister van Sociale Voorzorg;
- ontwerp : de commissies van openbare onderstand;

.../...

5) financiering :

- wet 1969 : het Rijk;
- ontwerp : voor 50 t.h. de commissies van openbare onderstand, voor de overige 50 t.h. het Rijk.

*
* *

II. Daar het ontwerp eventueel ook toepassing zal kunnen vinden op personen die aanspraak kunnen maken op de voordelen van de reeds vermelde wet van 1 april 1969, valt te betreuren dat de door het ontwerp toegekende bedragen en de in het ontwerp vervatte bepalingen inzake de berekening van de bestaansmiddelen en de toekenningsvoorwaarden niet afgestemd werden op de bepalingen van de wet van 1 april 1969 overal waar zulks mogelijk was.

*
* *

III. In verband met de toepasselijkheid van het ontwerp ratione personae, dient de aandacht van de Regering gevestigd te worden op het arrest d.d. 22 juni 1972 van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen (inzake Frilli tegen de Belgische Staat), waarbij beslist werd dat het gewaarborgd inkomen voor bejaarden ingevoerd bij de wet van 1 april 1969 aan de onderdanen van de Lid-Staten van de Europese Gemeenschap, die zich kunnen beroepen op een toepassing van de E.G.-sociale zekerheid voor migrerende werknemers, niet mag worden geweigerd om reden dat België met hun land geen verdrag van wederkerigheid

.../...

heeft afgesloten. Anders gezegd, de toepassing van de E.G.-reglementering betreffende de sociale zekerheid voor migrerende werknemers wordt niet uitgeschakeld door de regel dat een of andere als sociale vergoeding te beschouwen uitkering aan Belgen zou worden voorbehouden. Dezelfde redenering kan worden gevolgd voor de thans voorliggende wet in ontwerp, zonder dat enige uitdrukkelijke tekstaanpassing vereist is.

B. ONDERZOEK VAN DE TEKST.

Artikel 1.

Er blijken geen redenen voorhanden te zijn om inzake de verblijfsvoorwaarde een ander criterium te huldigen dan de wet van 1 april 1969 tot instelling van een gewaarborgd inkomen voor bejaarden. Men schrijve derhalve in § 1 "werkelijk verblijf" in plaats van "gewoonlijke en hoofdzakelijke verblijfplaats". Die oplossing lijkt des te meer verantwoord, dat de Koning dat begrip in het raam van die wet nader omschreven heeft (artikel 63 van het koninklijk besluit van 29 april 1969) en Hij over dezelfde mogelijkheid beschikt in het raam van het voorliggend ontwerp (artikel 1, § 1, tweede lid).

*

* *

.../...

Daar het door het ontwerp toegekend gewaarborgd inkomen uitsluitend berekend wordt aan de hand van de krachtens artikel 5 in aanmerking te nemen bestaansmiddelen, gebruike men die term, naar analogie met de Franse tekst, ook in de Nederlandse tekst van artikel 1, § 1, die dan als volgt zou kunnen luiden : "§ 1. Iedere meerderjarige Belg die ... en die geen toereikende bestaansmiddelen heeft, noch in staat is dergelijke bestaansmiddelen door eigen inspanningen of op een andere manier te verwerven, ...".

*
* *

Het tweede lid van § 1 stelle men als volgt :

"De Koning bepaalt wat onder werkelijk verblijf dient verstaan te worden".

*
* *

Artikel 2.

De Nederlandse tekst van § 1, 2, van dit artikel verbetere men als volgt : "... onverschillig of zij al dan niet onderling bloed- of aanverwant zijn".

*
* *

.../...

Ten einde beter te doen uitschijnen dat de bepalingen van de artikelen 3 en 4 van het ontwerp moeten worden toegepast op de bedragen bepaald in § 1 van artikel 2, eventueel door de Koning gewijzigd met toepassing van artikel 2, § 3, en dus vóór de vermindering van die bedragen overeenkomstig hetgeen in § 2 van artikel 2 wordt bepaald, zou de tekst van § 3 beter als tweede lid in § 1 opgenomen worden, met dien verstande dat men dan zou schrijven : "De Koning kan die bedragen bij een in Ministerraad overlegd besluit wijzigen ...".

In de artikelen 3 en 4 verwijze men dan naar "de in artikel 2, § 1, bedoelde bedragen".

*
* *

Daar de in § 2 bedoelde vermindering niet facultatief is, stelle men die bepaling als volgt :

"§ 2. De in § 1 van bedoelde bedragen worden verminderd met het bedrag van de bestaansmiddelen berekend overeenkomstig de bepalingen van artikel 5".

*
* *

Artikel 3.

Om de bij artikel 2 aangegeven reden, schrijve men : "De in artikel 2, § 1, bedoelde bedragen ...".

*
* *

.../...

De aandacht van de Regering dient erop te worden gevestigd, dat de toepassing van de wet van 2 augustus 1971 op de door het ontwerp verleende voordelen veelvuldige aanpassingen van de toegekende bedragen zal vergen. De betrokken besturen, en dat zijn de zovele commissies van openbare onderstand van het land, zullen immers niet enkel rekening moeten houden met de wijzigingen die de bedragen van het gewaarborgd inkomen ingevolge de schommelingen van het indexcijfer der consumptieprijzen zullen ondergaan en die weerslag hiervan desgevallend pro rata temporis moeten berekenen, maar zij zullen bovendien rekening moeten houden met elke wijziging van bedrag die in elk individueel geval de bij het berekenen van het gewaarborgd inkomen in aanmerking te nemen bestaansmiddelen ingevolge de schommelingen van het indexcijfer zullen ondergaan.

*

* *

Artikel 4.

Het artikel stelt als regel dat de bedragen van het gewaarborgd inkomen voor eenieder, geïndexeerd zoals bepaald in artikel 3, in aanmerking komen voor een herwaardering waarvan de coëfficiënt "minstens gelijk is aan die welke ieder jaar wordt toegepast voor de verhoging van de werknemerspensioenen". De bedragen zullen dus het welvaartsvastheidsmechanisme volgen dat door de wet van

.../...

28 maart 1973 is ingesteld. Er moet worden opgemerkt dat het beginsel van de welvaartsvastheid vooralsnog niet is ingevoerd voor het gewaarborgd inkomen voor de bejaarden, noch voor de tegemoetkomingen aan de minder-validen als bedoeld in de wet van 27 juni 1969. Dat verschil in wettelijke regeling moet aanleiding worden tot een discrepantie tussen de bedragen van het gewaarborgd inkomen voor eenieder, aan de ene kant, en de bedragen van het gewaarborgd inkomen voor de bejaarden en van de tegemoetkomingen aan de minder-validen, aan de andere kant. Men mag de gevolgen van die discrepantie niet uit het oog verliezen als men weet dat het gewaarborgd inkomen voor de bejaarden en de tegemoetkomingen aan de minder-validen door het departement van Sociale Voorzorg worden berekend en uitgekeerd, terwijl het gewaarborgd inkomen voor eenieder tot het domein van de openbare onderstand behoort. Het verschil in wettelijke regeling van welvaartsvastheid kan een bron van administratieve overbelasting van de commissies van openbare onderstand vormen.

Wat de tekst betreft en onder dat voorbehoud, geeft de Raad van State volgende redactie in overweging :

"Onverminderd de toepassing van artikel 3, wordt jaarlijks, en voor het eerst in 1975, met ingang van 1 januari op de in artikel 2, § 1, bedoelde bedragen een door de Koning bij een in Ministerraad overlegd besluit te bepalen herwaarderingscoëfficiënt toegepast. Die coëfficiënt moet ten minste gelijk zijn aan de herwaarderingscoëfficiënt die, voor hetzelfde jaar, in toepassing van de wet van 28 maart 1973, voor de werknemerspensioenen wordt vastgesteld".

*

* *

.../...

Artikel 5.

De eerste volzin van § 1 is overbodig.

Het gewaarborgd inkomen wordt toegekend na een onderzoek naar de bestaansmiddelen. Onder voorbehoud van de gezinsbijslag, komen als bestaansmiddelen in aanmerking alle uitkeringen krachtens de "sociale wetgeving". Die term is kennelijk ruimer dan die van "sociale zekerheid". Naast de uitkeringen in het raam van de gestructureerde sociale zekerheidssector, de gezinsbijslag uitgezonderd, zullen ook de niet-contributieve uitkeringen als daar zijn het gewaarborgd inkomen voor bejaarden (wet van 1 april 1969) en de tegemoetkomingen aan de mindervaliden (wetten van 16 april 1963 en 27 juni 1969), als bestaansmiddelen in aanmerking worden genomen. Zij worden traditioneel beschouwd als tot het domein van de sociale wetgeving behorende.

Minder duidelijk is het lot van de tegemoetkomingen lastens het Fonds voor medische, sociale en pedagogische zorg voor gehandicapten (koninklijk besluit nr. 81 van 10 november 1967) of lastens het Speciaal Onderstandsfonds (wet van 27 juni 1956). Beide tegemoetkomingen kunnen bezwaarlijk als uitkeringen krachtens de sociale wetgeving worden aangeduid. Het zou aanbeveling verdienen de tekst, minstens de toelichting, op dat punt te verduidelijken.

Met betrekking tot het Speciaal Onderstandsfonds moet erop worden gewezen dat sinds 1 december 1969 zijn oorspronkelijke taak voor een deel is overgenomen door het Fonds

.../...

voor medische, sociale en pedagogische zorg voor gehandicapten. Met de verruiming qua gezondheidsverstrekkingen van het toepassingsgebied van de wetgeving betreffende de verplichte verzekering tegen ziekte en invaliditeit (koninklijk besluit van 20 juli 1970), is zijn werkgebied andermaal sterk verminderd. Naar aanleiding van dit ontwerp mag dan de vraag worden gesteld of het voortbestaan van het Speciaal Onderstandsfonds nog in voldoende mate gemotiveerd is.

*

* *

De in het eerste lid van § 1 bedoelde categorieën (belanghebbende echtgenoten, samenwonende personen, alleenstaande persoon) zijn blijkbaar dezelfde als die welke in artikel 2, § 1, worden opgesomd. Het gebruik van de term "samenwonende personen" in het meervoud, daar waar de term "alleenstaande persoon" in het enkelvoud wordt gebruikt, zou twijfel kunnen doen rijzen omtrent de vraag of, bij het berekenen van de bestaansmiddelen van een persoon die met andere personen samenwoont, enkel rekening moet worden gehouden met de bestaansmiddelen van die ene persoon, dan wel met de bestaansmiddelen van al de personen waarmee hij samenwoont. Daar de tweede oplossing als overdreven voorkomt en bovendien moeilijk overeen te brengen zou zijn met de voor echtgenoten geldende regeling, die alleen de bestaansmiddelen van de betrokkenen in aanmerking neemt, schrijve men "de samenwonende persoon" in het enkelvoud.

*

* *

.../...

Naar analogie met § 2, eerste lid, littera a, schrijve men ook in het eerste lid van § 1 : "alle uitkeringen krachtens de Belgische of een buitenlandse sociale wetgeving.

*
* *

Het ontwerp beoogt, blijkens de memorie van toelichting, dat het gewaarborgd inkomen op een zo uniform mogelijke wijze zou worden berekend. Dit impliceert dat het bepalen van de wijze van berekening van de bestaansmiddelen niet aan de verschillende commissies van openbare onderstand zou overgelaten worden, doch door de Koning zou worden geregeld.

De volgende imperatieve redactie van het tweede lid van artikel 5 zou dan ook beter aan het beoogde doel beantwoorden :

"De Koning bepaalt de wijze van berekening van de bestaansmiddelen".

*
* *

In § 2, littera a, gebruike men het woord "gezinsbijslag", die de generieke term is voor alle sociale uitkeringen ten voordele van kinderen (kinderbijslag, leeftijdsbijslag, bijkomende bijslag voor minder valide kinderen, kraamgeld, gezinsvakantiebijslag) en als dusdanig het equivalent is van de Franse term "prestations familiales".

.../...

Aan de redactie van § 2 kunnen ook nog een aantal andere vormverbeteringen worden gebracht, die in de hiernavolgende tekst werden verwerkt :

"§ 2. Bij het berekenen van de bestaansmiddelen wordt geen rekening gehouden met :

a) de gezinsbijslag waarop de betrokkene ten voordele van ... kinderen recht heeft krachtens de Belgische of een buitenlandse sociale wetgeving;

b) het kadastraal inkomen van het gebouwd onroerend goed dat de betrokkene bewoont, op voorwaarde dat dit het enige onroerend goed is dat hij in volle eigendom of in vruchtgebruik bezit en dat het kadastraal inkomen van dat goed het door de Koning te bepalen bedrag niet overschrijdt;

c) de door commissies van openbare onderstand verleende steun;

d) de giften afkomstig van om het even welke instelling of van personen die niet met de betrokkene samenwonen en jegens hem niet tot de onderhoudsplicht gehouden zijn.

De Koning kan ... (zoals in het ontwerp)".

*

* *

Artikel 6.

Bij § 1 van dit artikel rijst de vraag hoe deze bepaling zal worden toegepast ten aanzien van personen

.../...

die moeilijk in aanmerking kunnen komen voor een "tewerkstelling", begrip dat ondergeschiktheid schijnt te impliceren (bijvoorbeeld kunstenaars).

*

* *

Om de toepasselijkheid van § 1 uit te sluiten ten aanzien van personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, wat moeilijk als een gezondheidsreden of een reden van sociale aard kan beschouwd worden, zou men de laatste zinsnede van de genoemde paragraaf als volgt kunnen stellen : "tenzij dit om een medische, een sociale of een andere reden onmogelijk blijkt".

*

* *

De bepaling van § 2, eerste lid, strookt niet met het subsidiair karakter van het door het ontwerp toegekende recht op een gewaarborgd inkomen, in zover het alleen maar de mogelijkheid openstelt om van de betrokkene te eisen dat hij zijn rechten op uitkeringen van de sociale wetgevingen of onderhoudsgeld zou doen gelden. Het vervullen van die voorwaarde zou als een verplichting moeten worden opgelegd.

*

* *

.../...

Indien wordt ingegaan op de bij § 2 gedane suggestie, is het overbodig aan de Koning nog de bevoegdheid te verlenen om de toepassingsmodaliteiten van § 2 nader te bepalen.

Waar echter § 3 aan de Koning de mogelijkheid biedt om de toepassingsmodaliteiten van § 1 nader te bepalen, moet daarentegen dezelfde bedenking worden gemaakt als bij de gelijkaardige bepaling van artikel 5, § 1, tweede lid.

Op grond van die bemerkingen, wordt voorgesteld § 3 in de volgende redactie als tweede lid in § 1 op te nemen :

"De Koning bepaalt de toepassingsmodaliteiten van deze bepaling".

*

* *

Artikelen 7, 8 en 9.

De door artikel 7, derde lid, aan de begunstigde opgelegde verplichting zet de opmerking die reeds bij artikel 3 gemaakt werd in verband met de weerslag van de schommelingen van het indexcijfer der consumptieprijzen op de toepassing van het ontwerp nog meer kracht bij.

*

* *

.../...

Indien de bepalingen van artikel 7, vierde lid, artikel 8, vijfde lid, en artikel 9, derde lid, als een loutere faculteit worden bedoeld, zijn zij overbodig, gelet op het voorschrift van artikel 67 van de Grondwet. In het tegenovergestelde geval, dienen zij in de inperatieve vorm te worden gesteld.

*

* *

De tweede volzin van artikel 9, tweede lid, hoort beter thuis in artikel 10.

*

* *

De redactie van de artikelen 7, 8 en 9 zou meer overzichtelijk kunnen worden gemaakt . Bovendien zou er duidelijker moeten uit blijken dat de procedurevoorschriften die zij behelzen niet alleen voor het eerste onderzoek, maar ook voor elke herziening van een beslissing gelden.

*

* *

Aan de hand van die opmerkingen, wordt voorgesteld de artikelen 7, 8 en 9 als volgt te redigeren :

"Artikel 7.-

§ 1. Het gewaarborgd inkomen wordt, hetzij op aanvraag van de betrokkene, hetzij ambtshalve, toegekend door de commissie van openbare onderstand die overeenkomstig de wetgeving op de openbare onderstand bevoegd is om aan die persoon steun te verlenen.

.../...

§ 2. Wanneer er zich in de toestand van de betrokkene wijzigingen voordoen die de herziening van een vroegere beslissing rechtvaardigen, neemt de commissie, op aanvraag van de betrokkene of ambtshalve, een nieuwe beslissing.

Met het oog hierop moet, in de gevallen waarin een gewaarborgd inkomen werd toegekend, de betrokkene onmiddellijk aangifte doen van elk nieuw gegeven dat een weerslag kan hebben op het hem toegekend bedrag en dient de commissie geregeld, en ten minste om het jaar, na te gaan of de voorwaarden van toekenning vervuld blijven.

§ 3. De Koning bepaalt de inlichtingen die in de aanvragen en aangiften bedoeld in de §§ 1 en 2 moeten worden verstrekt, alsmede de wijze waarop zij bij de commissie van openbare onderstand moeten worden ingediend.

Artikel 8.-

De commissie kan met het oog op de toekenning van een gewaarborgd inkomen of met het oog op de herziening van een beslissing desaangaande een sociaal en een medisch onderzoek bevelen, alsmede elke andere onderzoeksmaatregel die haar gepast voorkomt.

Alvorens een beslissing tot toekenning, weigering of wijziging van een gewaarborgd inkomen te nemen, is de commissie verplicht de betrokkene te horen, indien hij dit verlangt. De betrokkene kan zich in dit geval laten bijstaan of vertegenwoordigen.

Artikel 9.-

Over elke aanvraag tot toekenning van een gewaarborgd inkomen of tot herziening van een beslissing tot toekenning moet door de commissie van openbare onderstand uitspraak worden gedaan binnen dertig dagen na ontvangst van de aanvraag.

.../...

De beslissingen houdende toekenning of verhoging van een gewaarborgd inkomen die genomen worden ingevolge een door de betrokkene ingediende aanvraag, hebben uitwerking op de datum van ontvangst van die aanvraag.

Elke beslissing waarbij een gewaarbrogd inkomen wordt toegekend, geweigerd of gewijzigd, wordt binnen acht dagen bij aangetekende zending betekend aan de betrokkene en aan de Minister tot wiens bevoegdheid de openbare onderstand behoort".

*

* *

Artikel 10.

Paragraaf 1 van dit artikel geeft niet alleen aan de persoon die op de voordelen van wet aanspraak maakt, maar ook aan de Minister tot wiens bevoegdheid de openbare onderstand behoort het recht om geschillen nopens de toekenning van de voordelen van de wet aanhangig te maken bij de arbeidsgerechten.

Het komt als gewenst voor te bepalen dat, wanneer de Minister het geschil aanhangig maakt, hij van meet af aan zowel de commissie als de betrokkene zou betrekken. Het lijkt bovendien nodig de bevoegdheid ratione loci van de arbeidsrechtbanken nader te bepalen.

Ten slotte dient ook nog de bepaling van de tweede volzin van artikel 9, tweede lid, in een verruimde redactie, in artikel 10 te worden opgenomen.

.../...

Mede gelet op het feit dat zal voorgesteld worden de bepaling van § 2 in het laatste hoofdstuk van het ontwerp op te nemen, zou artikel 10 dan als volgt kunnen luiden :

"Artikel 10.-

De betrokkene en de Minister tot wiens bevoegdheid de openbare onderstand behoort, of zijn afgevaardigde, kunnen binnen de maand na de in artikel 9 bedoelde betekening, tegen de beslissing van de commissie van openbare onderstand beroep instellen bij de arbeidsrechtbank van de woonplaats van de betrokkene.

Wanneer het beroep wordt ingesteld door de Minister of zijn afgevaardigde is het gericht tegen de commissie van openbare onderstand en de betrokkene.

De uitvoerbaarheid van de beslissingen wordt door het instellen van een beroep bij de arbeidsrechtbank niet geschorst".

*

* *

Luidens artikel 10, § 2, dat een aanvulling beoogt van artikel 580, 8°, van het Gerechtelijk Wetboek en derhalve beter in de slotbepalingen van het ontwerp wordt opgenomen, zouden de arbeidsrechtbanken bevoegd zijn, uitspraak te doen over "de" geschillen waartoe het ontwerp aanleiding zou kunnen geven.

.../...

Hierbij dient in de eerste plaats te worden aangestipt, dat die formule te ruim is, in deze zin dat zij ook zou slaan op de vorderingen bedoeld in de artikelen 12 en 13 en, letterlijk geïnterpreteerd, zelfs op de geschillen aangaande de toepassing van de strafbepaling van artikel 19.

Bovendien moet worden opgemerkt dat de samenstelling van de kamers van de arbeidsgerechten verschilt naargelang van de beroepshoedanigheid van de particulier-rechtzoekende die in het geschil partij is. Die samenstelling in acht genomen, zoals zij in de artikelen 81 en 104 van het Gerechtelijk Wetboek is bepaald, lijkt het aangewezen de voorzieningen tegen de bedoelde beslissingen van de commissies van openbare onderstand te rangschikken bij de geschillen als bedoeld in artikel 582, 1° en 2°, van het Gerechtelijk Wetboek, te weten de geschillen betreffende de tegemoetkomingen aan en de tewerkstelling van de minder-validen.

Om die dubbele moeilijkheid op te vangen en ten einde bijkomende wijzigingen in de artikelen 81, zesde lid, 104, vijfde lid, 617, tweede lid, 628, 14°, 704, 728, derde lid, 764, 12°, en 1017, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek te vermijden, stelt de Raad van State voor de bepaling onder § 2 als volgt te redigeren :

"§ 2. Artikel 582, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd bij de wet van 27 juni 1969, wordt met de volgende woorden aangevuld : "alsmede van de betwistingen betreffende de toekenning en de weigering van het gewaarborgd inkomen voor eenieder en de toepassing van de in die wetgeving voorziene administratieve sancties".

*

* *

.../...

Bij artikel 10 kan ook nog worden opgemerkt dat het ontwerp geen bepaling bevat omtrent de vertegenwoordiging van de persoon die als aanspraak makende op het recht op een gewaarborgd inkomen als verzoekende of verwerende partij voor de arbeidsgerechten verschijnt.

In regel dienen de partijen op het ogenblik van de rechtsingang en later vóór de rechter in persoon of bij advocaat te verschijnen. Artikel 728, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek heeft die regel versoepeld wat de verschijning voor de arbeidsgerechten betreft. Buiten de vertegenwoordiging door de echtgenoot, bloed- of aanverwant kunnen werknemers en zelfstandigen met naleving van bepaalde vormen en voorwaarden zich geldig doen vertegenwoordigen door een afgevaardigde van de representatieve organisatie waarvan zij lid zijn. Wanneer men ervan uitgaat dat het ontwerp tegemoet wil komen aan de noden van de residuaire groep van maatschappelijk marginalen, waartussen mogelijk een belangrijk aantal van gehandicapten of sociaal onaangepasten, mag hier de vraag rijzen of voor die personen geen mogelijkheid van vertegenwoordiging in rechte moet worden ingeschakeld in de lijn van hetgeen in genoemd artikel 728, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek is bepaald. Het lijkt sociaal verantwoord aan die personen de mogelijkheid te bieden zich vóór de arbeidsgerechten te laten vertegenwoordigen door een afgevaardigde van een maatschappelijke organisatie die zich over de groep van de in het ontwerp bedoelde residuairen ontfermt.

*
* *

.../...

Artikel 11.

De verwijzing vervat in het laatste lid van dit artikel is te ruim in deze zin dat zij verwijst naar bepalingen die onmogelijk toepassing kunnen vinden op de hier bedoelde sancties, en onaangepast in deze zin dat zij verwijst naar bepalingen die enkel mutatis mutandis zouden kunnen toegepast worden.

Men precisere de verwijzing en vervange ze, waar nodig, door autonome bepalingen.

*
* *

Artikel 12.

De toepasselijkheid van dit artikel, dat de terugvordering van het uitbetaald gewaarborgd inkomen mogelijk maakt wanneer de betrokkene de beschikking krijgt over inkomsten krachtens rechten die hij bezat tijdens de periode voor dewelke hem dat gewaarborgd inkomen werd verleend, moet worden beperkt tot de inkomsten die een invloed hebben op de berekening van het gewaarborgd inkomen en tot het bedrag waarvoor zij een invloed kunnen hebben.

Het artikel zou als volgt kunnen geredigeerd worden :

"Artikel 12.-

Wanneer een persoon de beschikking krijgt over inkomsten krachtens rechten die hij bezat tijdens de pe-

.../...

riode waarvoor hem een gewaarborgd inkomen werd uitbetaald, vordert de commissie van openbare onderstand de door haar uitbetaalde sommen terug tot beloop van het bedrag waarvoor die inkomsten bij de berekening van het uitgekeerde gewaarborgd inkomen in aanmerking hadden moeten worden genomen indien de betrokkene er te dien tijde reeds de beschikking over zou gehad hebben.

In afwijking van artikel 1410 van het Gerechtelijk Wetboek, treedt de commissie van openbare onderstand van rechtswege en tot beloop van het in het eerste lid bedoelde bedrag in de rechten die de begunstigde op de hiervoren bedoelde inkomsten kan doen gelden".

*
* *

Artikel 13.

Zoals deze bepaling thans geredigeerd is, zou zij de commissies van openbare onderstand de verplichting opleggen om, zonder enige beperking (behoudens die welke uit artikel 14 voortvloeit), de door haar uitgekeerde sommen van de begunstigde terug te vorderen.

Daar zulks onmogelijk de bedoeling van de Regering kan zijn, zou in de tekst moeten gepreciseerd worden in welke gevallen de commissies de terugbetaling moeten eisen.

*
* *

.../...

Bovendien zou het recht van de commissies van openbare onderstand om met toepassing van dit artikel de terugbetaling te eisen jegens hen die aansprakelijk zijn voor de verwonding of de ziekte die de uitkering van een gewaarborgd inkomen noodzakelijk heeft gemaakt, moeten geharmoniseerd worden met de rechten die de beneficiant van het gewaarborgd inkomen tegen diezelfde personen op het vlak van de aansprakelijkheid kan doen gelden.

*
* *

Artikel 15.

De bepaling van § 1 is, gelet op § 2, overbodig.

De bepaling van § 2 zou, evenals artikel 10, § 2, beter in de slotbepalingen van het ontwerp worden opgenomen.

*
* *

Artikel 19.

Volgens de verklaringen van de gemachtigde ambtenaar, is het alleen uit vergetelheid dat dit artikel niet aangevuld werd met de volgende bepaling :

"Alle bepalingen van boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van de bepalingen van hoofdstuk VII en van artikel 85, zijn van toepassing op de misdrijven zoals bepaald in deze wet".

*
* *

.../...

HOOFDSTUK VIII.

Indien de bepalingen van artikel 10, § 2, en artikel 15, § 2, in dit hoofdstuk opgenomen worden, zou het opschrift moeten luiden : "Hoofdstuk VIII : Slotbepalingen".

De twee bepalingen houdende wijziging van het Gerechtelijk Wetboek zouden, elk in een afzonderlijk artikel, vóór artikel 20 moeten opgenomen worden.

De bepaling tot aanvulling van artikel 1410, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek zou dan als volgt moeten gesteld worden :

"Artikel ... Artikel 1410, § 2, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wetten van 1 april en 27 juni 1969 en 12 mei 1971 wordt aangevuld met de volgende bepaling :

"7° de bedragen ... (zoals in het ontwerp) ...".

*

* *

Gelet op het feit dat het ontwerp wijzigingen aan het Gerechtelijk Wetboek bevat, zou het geraden zijn dat de Minister van Justitie het ontwerp medevoordraagt en medeondertekent.

Ten slotte dient te worden opgemerkt dat het ontwerp niet gewaagt van het akkoord van de Minister van Financiën vereist door artikel 6 van het koninklijk besluit van 5 oktober 1961 tot regeling van de administratieve en begrotingscontrole.

A. OBSERVATIONS GENERALES.

I. Le projet a pour objet de garantir un revenu minimum a chaque Belge majeur ayant son principal établissement en Belgique.

Il s'inspire fortement de la loi du 1er avril 1969 instituant un revenu garanti aux personnes âgées.

L'idée de base est la même : garantir un revenu minimum aux personnes qui ne disposent pas de ressources suffisantes.

Entre la loi du 1er avril 1969 et le présent projet il y a aussi similitude sur les points suivants :

- le montant du revenu garanti aux conjoints vivant sous le même toit (64.469 francs) et à une personne isolée (46.981 francs) est identique dans les deux législations (dans la loi de 1969, les montants nominaux sont inférieurs uniquement parce qu'ils sont liés à un index pivot inférieur);
- les montants précités doivent être diminués du montant des ressources;
- les mêmes sanctions administratives sont prévues en cas d'omission dans la déclaration des ressources;
- le tribunal du travail statue sur les litiges.

.../...

La loi de 1969 diffère sensiblement du présent projet du fait que, si la loi de 1969 se présente plutôt complementaire aux régimes de pensions existants, le projet pour sa part, institue pour chacun un droit à un minimum vital et apparaît comme un régime résiduaire dont le bénéfice ne pourra être invoqué qu'après épuisement de toutes les possibilités qu'instaure la législation sociale.

La loi du 1er avril 1969 et le projet sont en outre dissemblables sur les points ci-après :

1) montant du revenu garanti

   - le projet prévoit un montant spécial et inférieur : (32.235 francs) pour les bénéficiaires cohabitant avec d'autres personnes;

2) ressources à prendre en considération :

   - le projet contient des dispositions qui dérogent au régime institué en la matière par la loi de 1969;

3) coefficient de révaluation :

   - les montants accordés par le projet devront être affectés annuellement d'un coefficient de révaluation, ce qui n'est pas le cas des montants prévus par la loi du 1er avril 1969;

4) autorité compétente pour accorder les avantages de la loi :

   - loi de 1969 : le Ministre de la Prévoyance sociale;
   - projet : les commissions d'assistance publique;

.../...

5) financement :

- loi de 1969 : l'Etat;
- projet : les commissions d'assistance publique et l'Etat chacun à concurrence de 50 p.c.

*
* *

II; Eu égard au fait que le projet pourra également s'appliquer aux personnes qui peuvent prétendre au bénéfice de la loi du 1er avril 1969 précitée, il faut déplorer que les montants accordés par le projet ainsi que les dispositions du projet relatives au calcul des ressources et aux modalités d'octroi n'ont pas été axés, dans toute la mesure du possible, sur les dispositions de la loi du 1er avril 1969.

*
* *

III. A propos de l'applicabilité du projet ratione personae, il convient d'attirer l'attention du Gouvernement sur l'arrêt rendu le 22 juin 1972 par la Cour de Justice des Communautés européennes (en cause Frilli contre l'Etat belge), lequel décide que le revenu garanti aux personnes âgées instauré par la loi du 1er avril 1969 ne saurait être refusé aux ressortissants des Etats-Membres de la Communauté européenne qui peuvent prétendre à l'application de la sécurité sociale de la communauté pour travailleurs migrants, pour le motif que la Belgique n'a pas conclu de convention de réciprocité avec leur pays. Autrement dit, l'application de la

.../...

réglementation européenne en matière de sécurité sociale des travailleurs migrants n'est pas écartée par la règle que l'une ou l'autre prestation à considérer comme indemnité sociale, est réservée aux Belges. Ce même raisonnement est valable à l'égard de la loi en projet sans qu'une adaptation expresse des textes soit pour autant requise.

B. EXAMEN DU TEXTE.

Article 1er.

Il n'y a aucun motif, en ce qui concerne la condition de résidence, d'adopter un critère autre que celui de la loi du 1er avril 1969 instituant un revenu garanti aux personnes âgées. Il convient dès lors d'écrire au § 1er "résidence effective" au lieu de "résidence habituelle et principale". Cette expression se justifie d'autant plus que le Roi a défini la notion dans le cadre de cette loi (article 63 de l'arrêté royal du 29 avril 1969) et que l'actuel projet (article 1er, § 1er, alinéa 2) lui confère pouvoir aux mêmes fins.

*

* *

Le revenu garanti accordé par le projet étant calculé exclusivement sur la base des ressources à prendre en considération en vertu de l'article 5, mieux vaudrait par analogie avec le texte français, utiliser dans le texte néerlandais le terme "bestaansmiddelen" et

.../...

rédiger l'article 1er, § 1er, de ce texte comme suit : "§ 1. Iedere meerderjarige Belg die ... en die geen toereikende bestaansmiddelen heeft, noch in staat is dergelijke bestaansmiddelen door eigen inspanningen of op een andere manier te verwerven, ...".

*
* *

L'alinéa 2 du § 1er sera rédigé comme suit :

"Le Roi détermine ce qu'il faut entendre par résidence effective".

*
* *

Article 2.

Il y a lieu de corriger de la manière suivante le texte néerlandais du § 1er, 2, de cet article : " ... onverschillig of zij al dan niet onderling bloed- of aanverwant zijn".

*
* *

Afin de faire mieux ressortir que les dispositions des articles 3 et 4 du projet doivent être appliquées aux montants prévus au § 1er de l'article 2, modifiés le cas échéant par le Roi en application de l'article 2, § 3.

.../...

c'est-à-dire avant qu'ils ne soient diminués conformément au § 2 de l'article 2, il serait préférable de transformer le texte du § 3 en un alinéa 2 du § 1er, ainsi rédigé: "Le Roi peut modifier ces montants par arrêté délibéré en Conseil des Ministres ...".

Dans les articles 3 et 4 il faudra alors se référer aux "montants visés à l'article 2, § 1er".

*

* *

La diminution visée au § 2 n'étant pas facultative, il convient de rédiger cette disposition comme ci-dessous :

"§ 2. Les montants visés au § 1er sont diminués du montant des ressources calculées conformément aux dispositions de l'article 5".

*

* *

Article 3.

Pour le motif indiqué dans le commentaire relatif à l'article 2, il convient d'écrire : "Les montants visés à l'article 2, § 1er ...".

.../...

L'application de la loi du 2 août 1971 aux avantages accordés par le projet entraînera, il importe de le relever de nombreuses adaptations des montants accordés. En effet, les administrations intéressées, c'est-à-dire les nombreuses commissions d'assistance publique du pays, ne devront pas seulement tenir compte des modifications que subiront les montants du revenu garanti à la suite des fluctuations de l'indice des prix à la consommation et en calculer éventuellement la répercussion pro rata temporis, mais elles devront en outre tenir compte de toute modification que les ressources à prendre en considération pour calculer le revenu garanti, subiront dans chaque cas individuel à la suite des fluctuations de l'indice.

*

* *

Article 4.

Cet article établit comme règle que les montants du revenu garanti à chacun, indexé conformément à l'article 3, subissent une réévaluation dont le coefficient "est au moins égal à celui qui est appliqué annuellement pour la majoration des pensions des travailleurs salariés". Les montants suivront donc le mécanisme d'adaptation à l'évolution du ~~au~~ bien-être, instauré par la loi du 28 mars 1973. Il y a lieu d'observer que le principe de l'adaptation à l'évolution du bien-être n'a pas encore

.../...

été instauré pour le revenu garanti aux personnes âgées, ni pour les allocations aux handicapés prévues par la loi du 27 juin 1969. Cette différence de régime légal donnera lieu à une discordance entre les montants du revenu garanti à chacun, d'une part, et les montants du revenu garanti aux personnes âgées et des allocations aux handicapés, d'autre part. On ne saurait perdre de vue les effets de cette discordance si l'on sait que le revenu garanti aux personnes âgées et les allocations aux handicapés sont calculés et versés par le département de la Prévoyance sociale, tandis que le revenu garanti à chacun relève de l'assistance publique. La différence dans le régime d'adaptation à l'évolution du bien-être pourrait être une source d'encombrement administratif des commissions d'assistance publique.

En ce qui concerne le texte et sous la réserve faite ci-dessus, le Conseil d'Etat propose la rédaction suivante :

"Sans préjudice de l'application de l'article 3, les montants visés à l'article 2, § 1er, sont affectés annuellement, à partir du 1er janvier et pour la première fois en 1975, d'un coefficient de réévaluation fixé par le Roi par arrêté délibéré en Conseil des Ministres. Ce coefficient est au moins égal au coefficient de réévaluation qui, en vertu de la loi du 28 mars 1973 est fixé pour la même année pour les pensions des travailleurs salariés".

*

* *

.../...

Article 5.

La première phrase du § 1er est superflue.

Le revenu garanti est accordé après enquête sur les ressources. Sous réserve des prestations familiales, sont prises en considération à titre de ressources, toutes les allocations accordées en vertu de la "législation sociale". Ce terme est d'une portée manifestement plus étendue que celui de "sécurité sociale". Outre les allocations accordées dans le cadre du secteur organisé de la sécurité sociale et exception faite des prestations familiales, les allocations non contributives telles que le revenu garanti aux personnes âgées (loi du 1er avril 1969) et les allocations aux handicapés (lois des 16 avril 1963 et 27 juin 1969) seront également retenus comme ressources. Traditionnellement, on considère qu'ils relèvent de la législation sociale.

Il n'est pas précisé, par contre ce qu'il adviendra des prestations à charge du Fonds des soins médico-socio-pédagogiques pour handicapés (arrêté royal n° 81 du 10 novembre 1967) ou à charge du Fonds spécial d'assistance (loi du 27 juin 1956). Ces deux sortes de prestations pourraient difficilement être tenues pour des allocations accordées en vertu de la législation sociale. Le texte, ou tout au moins l'exposé des motifs, gagnerait à être précisé sur ce point.

En ce qui concerne le Fonds spécial d'assistance, il convient d'observer que depuis le 1er décembre 1969 sa mission initiale a été reprise en partie par le Fonds des soins médico-socio-pédagogiques pour handicapés. Son champ

.../...

d'action se trouve une nouvelle fois fortement réduit du fait de l'élargissement en matière de soins de santé, du champ d'application de la législation en matière d'assurance obligatoire contre la maladie et l'invalidité (arrêté royal du 20 juillet 1970). Le présent projet soulève dès lors la question de savoir si l'existence du Fonds spécial d'assistance est encore suffisamment motivée.

*

* *

Les catégories visées à l'alinéa 1er du § 1er (conjoints intéressés, personnes cohabitant, personne isolée) sont manifestement les mêmes que celles énumérées à l'article 2, § 1er. L'emploi du pluriel dans l'expression "personnes cohabitant" et du singulier dans l'expression "personne isolée" autoriserait à se demander si dans le calcul des ressources d'une personne cohabitant avec d'autres, il faut uniquement tenir compte des ressources de cette personne ou des ressources de toutes les personnes avec qui elle cohabite. Etant donné que la seconde solution semble exagérée et qu'elle n'est guère conciliable avec le régime applicable aux conjoints, qui tient compte uniquement des ressources des intéressés, il convient d'utiliser le singulier : "la personne cohabitant".

*

* *

.../...

Par analogie avec le § 2, alinéa 1er, littera a, il y a lieu d'écrire aussi à l'alinéa 1er du § 1er : "Toutes les prestations allouées en vertu de la législation sociale belge ou d'une législation sociale étrangère ".

*
* *

Selon l'exposé des motifs, le projet vise à une uniformisation maximale du calcul du revenu garanti, ce qui implique une détermination des modalités du calcul des ressources par le Roi et non pas, par les diverses commissions d'assistance publique.

La rédaction impérative proposée ci-après pour l'alinéa 2 de l'article 5, répondrait dès lors mieux au but poursuivi :

"Le Roi fixe les modalités du calcul des ressources".

*
* *

Au § 2, littera a, il y a lieu d'utiliser dans la version néerlandaise le terme "gezinsbijslag", qui est le terme générique de toutes les prestations sociales allouées au profit d'enfants (allocations familiales, allocations supplémentaires en fonction de l'âge, allocation supplémentaire pour enfants handicapés, allocation de naissance, allocation familiale de vacances) et qui constitue donc l'équivalent du terme français "prestations familiales ".

.../...

Le texte du § 2 appelle encore quelques corrections de forme, dont il est tenu compte dans la rédaction suivante :

"§ 2. Pour le calcul des ressources, il n'est pas tenu compte :

a) de prestations familiales au profit des enfants auxquelles l'intéressé a droit en application de la législation sociale belge ou d'une législation sociale étrangère;

b) du revenu cadastral de l'immeuble bâti occupé par l'intéressé, à condition que ce soit le seul immeuble dont il a la pleine propriété ou l'usufruit et que ce revenu n'excède pas le montant à déterminer par le Roi;

c) des secours accordés par les commissions d'assistance publique;

d) des dons de quelque institution que ce soit ou des personnes qui ne vivent pas sous le même toit que l'intéressé et qui n'ont pas d'obligation alimentaire à son égard.

Le Roi peut ... (comme au projet)".

*

* *

Article 6.

Le § 1er de cet article soulève la question de savoir de quelle manière cette disposition sera appliquée

.../...

aux personnes qui ne sont guère susceptibles de "mise au travail", notion qui implique subordination (par exemple les artistes).

*
* *

Pour exclure l'application du § ler aux personnes ayant atteint l'âge de la pension - fait qui peut difficilement être considéré comme un motif de santé ou comme un motif d'ordre social - on pourrait rédiger le dernier membre de phrase de ce paragraphe comme suit : "à moins que cela se révèle impossible pour une raison médicale, sociale ou autre".

*
* *

La disposition du § 2 , alinéa ler, ne s'harmonise pas avec le caractère subsidiaire du droit au revenu garanti reconnu par le projet, en tant qu'elle se borne à ouvrir simplement la possibilité d'exiger que l'intéressé fasse valoir ses droits aux prestations de la législation sociale ou aux aliments. Cette condition devrait être rendue obligatoire.

*
* *

.../...

Si la suggestion faite en ce qui concerne le § 2 est adoptée, il est superflu de conférer au Roi le pouvoir de préciser les modalités d'application de ce paragraphe.

En ce tant qu'elle habilite le Roi à préciser également les modalités d'application du § ler, la disposition du § 3 appelle la même observation que celle qui a été formulée au sujet de la disposition similaire faisant l'objet de l'article 5, § ler, alinéa 2.

Compte tenu de ces observations, il est suggéré d'insérer la disposition du § 3 dans le § ler, sous la forme d'un alinéa 2 rédigé comme suit :

"Le Roi détermine les modalités d'application de la présente disposition".

*

* *

Articles 7, 8 et 9.

L'obligation faite au bénéficiaire par l'article 7, alinéa 3, donne plus de poids encore à l'observation qui a été faite, lors de l'examen de l'article 3, à propos des répercussions que peuvent avoir sur l'application du présent projet les fluctuations de l'indice des prix à la consommation.

*

* *

.../...

Si elles ne sont conçues qu'à titre de simple faculté par le Roi, les dispositions de l'article 7, alinéa 4, de l'article 8, alinéa 5, et de l'article 9, alinéa 3, sont superflues, eu égard au prescrit de l'article 67 de la Constitution. Dans le cas contraire, il convient de les rédiger sous une forme impérative.

*
* *

La deuxième phrase de l'article 9, alinéa 2, serait mieux à sa place à l'article 10.

*
* *

La rédaction des articles 7, 8 et 9 pourrait dans l'ensemble être mieux ordonnée. En outre, il faudrait faire ressortir clairement que les règles de procédure fixées par ces articles s'appliquent non seulement à l'instruction initiale mais aussi à toute révision ultérieure d'une décision.

*
* *

Compte tenu de ces observations, il est proposé de rédiger les articles 7, 8 et 9 comme suit :

"Article 7.-

§ 1er. Le revenu garanti est accordé, soit à la demande de l'intéressé, soit d'office, par la commission d'assistance publique compétente en vertu de la législation sur l'assistance publique, pour fournir des secours à cette personne.

.../...

§ 2. Lorsque la situation de l'intéressé a subi des modifications justifiant la révision d'une décision antérieure, la commission prend une nouvelle décision, à la demande de l'intéressé ou d'office.

A cet effet, dans les cas où un revenu garanti a été accordé, l'intéressé fera déclaration immédiate de tout élément nouveau susceptible d'avoir une répercussion sur le montant qui lui a été accordé, et la commission examinera régulièrement, au moins une fois l'an, si les conditions d'octroi sont toujours réunies.

§ 3. Le Roi détermine les renseignements qui doivent être fournis dans les demandes et déclarations visées aux §§ 1er et 2, ainsi que le mode d'introduction de celles-ci auprès de la commission d'assistance publique.

Article 8.-

En vue de l'octroi d'un revenu garanti ou de la révision d'une décision y relative, la commission peut ordonner une enquête sociale et médicale ainsi que toute autre mesure d'instruction qui lui paraît utile.

Avant de prendre une décision accordant, refusant ou modifiant un revenu garanti, la commission est tenue d'entendre l'intéressé, si celui-ci le désire. L'intéressé peut, dans ce cas, se faire assister ou se faire représenter.

Article 9.-

La commission d'assistance publique statue sur toute demande d'octroi d'un revenu garanti ou de révision d'une décision d'octroi, dans les trente jours qui suivent la réception de cette demande.

.../...

Les décisions accordant ou majorant un revenu garanti intervenues à la suite d'une demande introduite par l'intéressé ont effet à la date de la réception de cette demande.

Toute décision accordant, refusant ou modifiant un revenu garanti est notifiée, dans les huit jours, sous pli recommandé à la poste, à l'intéressé et au Ministre qui a l'assistance publique dans ses attributions".

*

* *

Article 10.

Le paragraphe 1er de cet article reconnaît non seulement à la personne qui prétend au bénéfice de la loi mais aussi au Ministre ayant l'assistance publique dans ses attributions le droit de saisir les juridictions du travail des contestations ayant pour objet l'octroi des avantages de cette loi.

Il serait souhaitable de préciser que, s'il porte le litige devant ces juridictions, le Ministre appelle d'emblée à la cause tant la commission que l'intéressé. Il s'impose, en outre, de préciser la compétence ratione loci des tribunaux du travail.

Enfin, il y a lieu d'insérer à l'article 10, dans une rédaction élargie, la disposition qui fait l'objet de la deuxième phrase de l'article 9, alinéa 2.

.../...

Compte tenu, d'autre part, de la suggestion qui sera faite ci-après de reporter la disposition du § 2 au chapitre dernier du projet, il est proposé de rédiger l'article 10 comme suit :

"Article 10.-

L'intéressé et le Ministre ayant l'assistance publique dans ses attributions ou son délégué peuvent, dans le mois de la notification prévue à l'article 9, introduire un recours contre la décision de la commission d'assistance publique auprès du tribunal du travail du domicile de l'intéressé.

Le recours formé par le Ministre ou par son délégué est dirigé contre la commission d'assistance publique et contre l'intéressé.

L'introduction d'un recours auprès du tribunal du travail n'est pas suspensif de l'exécution des décisions".

*

* *

Aux termes de l'article 10, § 2, qui tend à compléter l'article 580, 8°, du Code judiciaire et qui trouverait dès lors mieux sa place parmi les dispositions finales du projet, les tribunaux du travail seraient compétents pour connaître "des" contestations relatives à l'application de la loi en projet.

.../...

Il convient d'observer, tout d'abord, que cette formule est trop large : elle vise également les actions dont il est question aux articles 12 et 13 et, prise à la lettre, elle s'étend même aux contestations relatives à l'application de la disposition pénale de l'article 19.

Il y a lieu de remarquer en outre que la composition des chambres des juridictions du travail diffère selon la qualité professionnelle du particulier justiciable qui est partie au litige. Eu égard à cette composition, telle qu'elle est définie par les articles 81 et 104 du Code judiciaire, il s'indiquerait de classer les recours qui peuvent être formés contre les susdites décisions des commissions d'assistance publique parmi les contestations visées à l'article 582, 1° et 2°, du Code judiciaire, à savoir les contestations relatives aux allocations au profit des handicapés et au reclassement de ceux-ci.

Pour écarter cette double difficulté et afin d'éviter des modifications supplémentaires des articles 81, alinéa 6, 104, alinéa 5, 617, alinéa 2, 628, 14°, 704, 728, alinéa 3, 764, 12°, et 1017, alinéa 2, du Code judiciaire, le Conseil d'Etat suggère pour la disposition du § 2 la rédaction suivante :

"§ 2. L'article 582, 1°, du Code judiciaire, modifié par la loi du 27 juin 1969, est complété par les termes ci-après : "ainsi que des contestations relatives à l'octroi et au refus du revenu garanti à chacun et à l'application des sanctions administratives prévues par cette législation".

*

* *

.../...

Au sujet de l'article 10, on observera encore que le projet ne contient aucune disposition réglant la représentation de la personne qui prétend au bénéfice d'un revenu garanti lorsqu'elle comparaît devant les juridictions du travail en demandant ou en défendant.

En règle générale, les parties doivent, lors de l'introduction de la cause et ultérieurement devant le juge, comparaître en personne ou par avocat. L'article 728, alinéa 3, du Code judiciaire a assoupli cette règle en ce qui concerne la comparution devant les juridictions du travail. Outre par leur conjoint, un parent ou un allié, les travailleurs salariés et les travailleurs indépendants peuvent, moyennant d'observer certaines formes et conditions, se faire représenter valablement par un délégué de l'organisation représentative dont ils sont membres. Si l'on part de l'idée que le projet entend rencontrer les besoins d'un groupe résiduaire de personnes socialement marginales, parmi lesquelles il peut y avoir un nombre important de handicapés ou d'inadaptés sociaux, on peut se demander s'il n'y aurait pas lieu de prévoir en faveur de ces personnes une possibilité de représentation en droit qui se situe dans la ligne de ce qui est disposé à l'article 728, alinéa 3, du Code judiciaire. Du point de vue social, il se justifierait de permettre à ces personnes de se faire représenter devant les juridictions du travail par un délégué d'une organisation sociale qui défend les intérêts du groupe des résiduaires visés par le projet.

*

* *

.../...

Article 11.

La référence figurant à l'alinéa dernier de cet article est trop large en ce qu'elle renvoie à des dispositions qui ne sauraient trouver à s'appliquer aux sanctions en cause et inadequate en ce qu'elle vise des dispositions qui ne pourraient s'y appliquer que mutatis mutandis.

Il conviendrait de la préciser et, là où c'est nécessaire, de la remplacer par des dispositions autonomes.

*

* *

Article 12.

L'application de cet article - qui autorise la récupération du revenu garanti payé lorsque le bénéficiaire vient à disposer de ressources en vertu de droits qu'il possédait pendant la période pour laquelle le revenu garanti lui a été accordé - devrait être limitée aux ressources qui influent sur le calcul du revenu garanti et au montant jusqu'à concurrence duquel cette influence peut s'exercer.

L'article pourrait être rédigé comme suit :

"Article 12.-

Lorsqu'une personne vient à disposer de ressources en vertu de droits qu'elle possédait pendant la période pour

.../...

laquelle un revenu garanti lui a été payé, la commission d'assistance publique récupère les sommes payées par elle jusqu'à concurrence du montant des ressources qui auraient dû être prises en considération pour le calcul du revenu garanti liquidé si l'intéressé en avait déjà disposé à ce moment.

Par dérogation à l'article 1410 du Code judiciaire, la commission d'assistance publique est subrogée de plein droit, jusqu'à concurrence des sommes visées à l'alinéa 1er, dans les droits que le bénéficiaire peut faire valoir aux ressources susvisées".

*

* *

Article 13.

Telle qu'elle est formulée, cette disposition obligerait les commissions d'assistance publique à récupérer à la charge du bénéficiaire, sans limitation aucune (sauf celle découlant de l'article 14), les sommes qu'elles lui ont payées.

Telle ne saurait être l'intention du Gouvernement. Aussi le texte devrait-il préciser dans quels cas les commissions sont tenues à récupération.

*

* *

.../...

D'autre part, le droit des commissions d'assistance publique de poursuivre, en application de cet article, le remboursement de ces sommes à charge des personnes responsables de la blessure ou de la maladie qui a rendu nécessaire l'octroi d'un revenu garanti, devrait être harmonisé avec les droits que le bénéficiaire de ce revenu peut exercer contre les mêmes personnes sur le plan de la responsabilité.

*

* *

Article 15.

Eu égard au § 2, la disposition du § 1er est superflue.

La disposition du § 2 serait mieux à sa place, comme celle de l'article 10, § 2, dans les dispositions finales du projet.

*

* *

Article 19.

Selon les déclarations du fonctionnaire délégué, c'est à la suite d'un oubli que cet article n'a pas été complété par une disposition ainsi conçue :

"Toutes les dispositions du livre Ier du Code pénal, y compris celles du chapitre VII et de l'article 85, sont applicables aux infractions définies par la présente loi".

*

* * .../...

CHAPITRE VIII.

Si les dispositions de l'article 10, § 2, et de l'article 15, § 2, sont insérées dans ce chapitre, l'intitulé de celui-ci doit être modifié comme suit : "Chapitre VIII : Dispositions finales".

Les deux dispositions modifiant le Code judiciaire devraient chacune faire l'objet d'un article distinct, à insérer avant l'article 20 du projet.

La disposition complétant l'article 1410, § 2, du Code judiciaire devrait alors être rédigée comme suit :

"Article ... L'article 1410, § 2, du même Code, modifié par les lois du 1er avril et 27 juin 1969 et 12 mai 1971, est complété par la disposition suivante :

"7° les sommes ... (la suite comme au projet) ...".

*

* *

Comme le projet apporte certaines modifications au Code judiciaire, il s'indiquerait d'associer à sa présentation et à son contreseing le Ministre de la Justice.

Enfin, il échet d'observer que le projet ne mentionne pas l'accord du Ministre des Finances requis par l'article 6 de l'arrêté royal du 5 octobre 1961 portant organisation du contrôle administratif et budgétaire.

De kamer was samengesteld uit

de Heren : F. LEPAGE,
Messieurs :

Ch. SMOLDERS,
H. COREMANS,

G. VAN HECKE,

F. DE KEMPENEER,

Mevrouw : G. VAN INGELGOM,
Madame :

eerste voorzitter,
premier président,

staatsraden,
conseillers d'Etat,

bijzitters van de afdeling wetgeving,
assesseurs de la section de législation,

griffier.
greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. Ch. SMOLERS.

Het verslag werd uitgebracht door de H. J. NIMMEGEERS, eerste auditeur, en door de H. L. VERSCHOOTEN, adjunct-auditeur.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

G. VAN INGELGOM.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. Ch. SMOLDERS.

Le rapport a été présenté par M. J. NIMMEGEERS, premier auditeur, et par M. L. VERSCHOOTEN, auditeur adjoint.

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

F. LEPAGE.